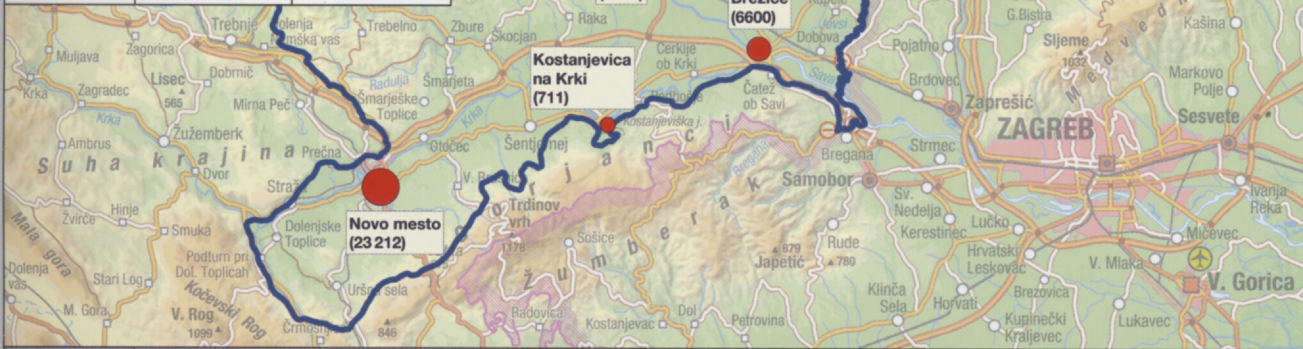

Mesto	Geografske značilnosti	Zgodovinski razvoj
Brežice	Na terasi na levem bregu Save v severnem delu Krške kotline; staro mestno jedro ob gradu, po 2. svet. vojni širjenje na okoliško ravnino; storitveno središče.	Prvič omenjene 1241, kot trg 1309 in kot mesto 1322; že ob koncu srednjega veka pomembno upravno središče; malo industrije tudi po izgradnji železnice Zidani Most–Zagreb (1862).
Gornja Radgona	Na desnem bregu Mure nasproti avstrijske Radgone (Bad Radkersburg), ob vzhodni gradu na pomembnem prehodu prek reke.	Radgonski grad prvič omenjen 1211, mesto Radgona 1299; del tega mesta vse do konca 1. svet. vojne, ko je meja razdelila Radgona na dva dela; slovenski del postal mesto po koncu 2. svet. vojne.
Kostanjevica na Krki	Na umetnem otoku v okljiku reke Krke v vzhodnem delu Krške kotline; manjše lokalno središče.	Naselje blizu kostanjeviškega gradu prvič omenjeno 1220, kot trg 1249; mesto od 1252, a je že v 15. in 16. st. izgubilo večino mestnih funkcij.
Krško	Na obeh bregovih Save ob njenem vstopu v Krško kotlino; iz dveh delov (Krško na desnem in Videm na levem bregu), združena 1953; industrijski kraj, jedrska elektrarna (od 1982).	Prvič omenjeno 895, naselje ob njegovem vzhodju trg pred 1343, mesto od 1477. Videm na levem bregu vezan na tovarno papirja (od 1939).

Mesto	Geografske značilnosti	Zgodovinski razvoj
Lendava/Lendva	Ob vzhodnih vinorodnih Lendavskih gor, pod lendavskim gradom; industrijski kraj in storitveno središče, kulturno središče madžarske narodne skupnosti.	Prvič omenjena 1192, trg od 14. st., mesto od 1366; hitrejši razvoj v 19. st., ko so se na tem področju naseljevali Madžari in Judje.
Ljutomer	Ob spodnjem toku Ščavnice na vzhodnem vzhodju Slovenskih gor; gospodarsko in kulturno središče Prlekije.	Prvič omenjen 1211, kot trg 1265, mesto od 1927; že v srednjem veku poznan po pridelovanju vina.
Maribor	Na obeh bregovih Drave ob njenem izstopu na ravnino Dravskega polja; drugo največje mesto, izobraževalno in kulturno središče severovzhodne Slovenije. Stari del mesta na levem bregu, novejši deli ob industriji na desnem bregu.	Prvič omenjen ok. leta 1145, kot trg 1209, kot mesto 1254; v senci Ptujja do izgradnje komercialne ceste Dunaj–Trst (1719–28) in južne železnice (1846); po 2. svet. vojni načrtna industrializacija, precejšen del industrije zamrl po osamosvojitvi Slovenije.

Mesto	Geografske značilnosti	Zgodovinski razvoj
Slovenska Bistrica	Na jugovzhodnem vzhodju Pohorja ob pomembni obalpski prometni poti; stari del ob bistrškem gradu; lokalno storitveno središče z močno industrijo.	Naselje verjetno v 10. st., prv. omenjeno 1227 (Fvstritz), pred 1309. Razcvet obrti in trgovine po izgradnji komercialne ceste Dunaj–Trst (1719–28), začetku 19. st. prva kovinska industrija, po 1952 predelava aluminija iz Kidričevega.
Slovenske Konjice	Ob Dravinji na severnem vzhodju Konjiške gore, ob pomembni obalpski prometni poti; stari del ob vzhodju konjiškega gradu; hitrejši razvoj na osnovi industrije po 2. svet. vojni.	Naselje pod gradom prvič omenjeno 1146 (Conuwitz); 1251; 1934 so Konjice preimenovali v Slovenske Konjice, mesto od 1964.
Šentjur	V dolini Voglajne in pritoka Pešnice v Voglajnskem gričevju; industrijski kraj, manjše storitveno središče.	Prvič omenjen 1340; trg pred 1384; zmerna rast šele ob in po 2. svet. vojni; mesto od 2006.
Zreče	Na jugovzhodnem vzhodju Pohorja, kjer Dravinja izstopa v Konjiško kotlino; industrijski kraj, termalno zdravilišče.	Nastale 1980 z združitvijo na Zg. in Sp. Zreče ter Nova Dobrava; kovinska industrija od 1919; od 1987.

Mesta v Obpanonskih pokrajinah
Merilo 1 : 650 000

0 6,5 13 19,5 26

- naselje z uradnim statusom mesta
- mestno naselje

Število prebivalcev (2013)

- nad 90 000
- 20 000–90 000
- 10 000–20 000
- 5 000–10 000
- pod 5 000

(5128) število prebivalcev (1. 1. 2013)

Mesto	Geografske značilnosti	Zgodovinski razvoj
Murska Sobota	Gospodarsko in kulturno središče Prekmurja sredi široke ravnine med Ledavo in Muro; mestno podoba dobila šele po 2. svet. vojni v povezavi z živilsko industrijo.	Naselje že v 10. st., kot mesto prvič omenjeno 1366 (Murazumbota), vendar majhna vse do sredine 19. st., ko je dobila prvo industrijo in železniško povezavo z Madžarsko (1907).
Novo mesto	Na obeh bregovih Krke v jugozahodnem delu Krške kotline; stari del mesta na levem bregu v rečnem okljiku, po 2. svet. vojni se je razširilo v okolico; pomemben industrijski kraj, kulturno središče Dolenjske.	Pomembna naselbina že v železni dobi, v srednjem veku več vasi; današnje mesto ustanovil vojvoda Rudolf IV. Habsburški (1365; Rudolfswrth); gospodarski razcvet po izgradnji ceste Ljubljana–Zagreb (1958).
Ormož	Na visoki terasi na levem bregu Drave na južnih obronkih Slovenskih gor; lokalno storitveno središče.	V 13. st. nastalo naselje ob ormoškem gradu, pomembno zaradi prehoda čez Dravo (trg 1293, mesto od 1331).
Ptuj	Na obeh bregovih Drave na stiku Dravskega in Ptujkega polja ter Slovenskih gor; stari del mesta na levem bregu ob vzhodju ptujkega gradu; storitveno in industrijsko središče.	Naše najstarejše mesto, že v rimskem času mesto Poetovio ob glavni cesti iz Italije proti Panoniji; opuščen v 5. st., ponovno oživel ob koncu 8. st.; mesto od ok. 1250. Stoletja živel od trgovine in prometa, po izgradnji komercialne ceste Dunaj–Trst (1719–28) in južne železnice (1846) je vodilno vlogo postopoma prevzel Maribor.
Rogaška Slatina	Sredi Sotelskega gričevja, v dolinah ob treh manjših pritokih Sotle; zdraviliški kraj ob izvirih hladne mineralne vode.	Prvi začetki zdravilišča v 17. st., razcvet po 1803 in izgradnji železniške proge proti Celju (1903); mesto od 2006.
Sevnica	Na levem bregu Save ob vzhodju sevnškega gradu; industrijski kraj in lokalno storitveno središče.	Naselje nastalo ob vzhodju gradu (trg od 1309); hitrejši razvoj po 2. svet. vojni na osnovi industrije; mesto od 1959.

Mesto je večje naselje z raznovrstnimi neketnijskim dejavnostmi, ki so namenjene tudi ljudem v širši okolici vsaj v osrednjem delu je sklenjeno pozidano. Večina slovenskih mest je ta status pridobila že v preteklosti, pa lahko dobi naselje status mesta z odločitvijo vlade.

Mestno naselje je praviloma manjše od mesta, ima pa raznovrstne dejavnosti in je nastalo iz nekdanjega trga s hitro urbanizacijo po drugi svetovni vojni.

Za nastanek mesta so najpomembnejše t. i. mestovne dejavnosti, ki izpolnjujejo potrebe prebivalcev širšega območja in mestu prinašajo dohodek, vendar se mesta med seboj zelo razlikujejo, tako po funkcijah kot zunanji podobi posledica lege in drugih geografskih značilnosti ter dosežanj zgodovinskega razvoja. Najstarejša mesta nastala že pred stoletji ob pomembnih prometnih poteh nekatera v 19. in 20. stoletju z razcvetom industrije, najmlajša pa imajo status mesta šele nekaj let.

Viri: Enciklopedija Slovenije; Krajevni leksikon Slovenije; SURS